

We zijn flexibel, en dat is nodig voor een werkplaats.' (Alan Quireyns – AIR Antwerpen)

Een aantal werkplaatsen verwees in hun interviews expliciet naar de praktijk van het wetenschappelijk onderzoek, waarbij onderzoek wordt begrepen als 'de ruimte om te falen'. Falen wordt in deze context niet gelijkgesteld aan mislukken, maar aan het openen van nieuwe mogelijkheden in het genereren van materiaal. Woorden als falen, risico, breekbaarheid, *weakness*... dringen bijgevolg het discours rond de werkplaatsen binnen. Het zijn vage bewoordingen die ook een valkuil kunnen inhouden. Werkplaatsen zijn immers geen plaatsen waar 'om het even wat' kan gebeuren.

¶ *'Een belangrijk gegeven in de werking is de zoektocht naar verschillende methodes van "research" in de kunsten. Terwijl kunstproductie gefocust is op het eindresultaat – de creatie van een uniek kunstwerk – zet "onderzoek" zich in voor de doorlopende productie van kennis. Een essentieel verschil tussen een productie en een onderzoeksexperiment is de betekenis van het falen. Een kunstproduct wordt als gefaald beschouwd, wanneer het eindresultaat niet aan de verwachtingen voldoet. In onderzoeksprojecten gaat het meer over het proces; als een experiment faalt om de oorspronkelijke hypothese te bevestigen, is dit al een belangrijk resultaat, dat in een volgende fase weer als uitgangspunt kan dienen.'* (Maja Kuzmanovic - foAM)

¶3. Werkmodellen

¶ *'Eigenlijk zijn we een soort van interface waarop heel veel wordt ingeplugd. Afhankelijk van wat een artiest op een bepaald moment nodig heeft, maken we koppelingen met verschillende mensen, plekken, publieken, organisaties...'* (Carine Meulders – wp Zimmer)

Om het onderzoeks- en werkproces van artiesten te ondersteunen en mogelijk te maken, ontwikkelde de Antwerpse werkplaats wp Zimmer een aantal werkmodellen, vanuit het motto 'geen artistieke praktijk zonder zakelijke onderbouw'. Het zijn zakelijk-productionele tools die op korte en lange termijn ingezet kunnen worden om de artistieke praktijk van de kunstenaar zo goed mogelijk te ondersteunen.

Ook andere werkplaatsen met een kunstenaarsbeleid hebben hun eigen werkmodellen ontwikkeld en beschikken over middelen die ingezet kunnen worden. Dit houdt, afhankelijk van het profiel, een aanbod in van studiotijd voor research, productie, inhoudelijke onder-

steuning, zakelijke begeleiding, technische ondersteuning enzovoort. In de meeste werkplaatsen blijkt dat ook de organisatoren zelf vaak ingezet worden in het onderzoeksproces.

¶ *'Wij zijn de tools van het huis en trachten op die manier aanwezig te zijn. De kunstenaars kunnen ons steeds gebruiken om vragen te stellen, een website te maken... Op die manier willen wij verbonden blijven met de projecten.'* (nadine) Uit onze verschillende gesprekken bleek deze voeling met de werkpraktijk van de aanwezige artiesten vaak erg belangrijk. De meeste organisatoren volgen de werkprocessen op de voet. Op die manier is er sprake van een uitwisseling.

Bij werkplaatsen rond kunstenaarscollectieven – zoals Firefly, Q-O2, foAM, Constant of CARGO – gaat deze interpretatie vaak nog verder. Hier pluggen andere artiesten en onderzoekers al dan niet letterlijk in op de inhoudelijk artistieke interface. De kernleden van deze werkplaatsen stellen een onderzoek, een creatieplatform of een technologische context voor, waar anderen kunnen op inhaken. Dat kan gebeuren in de vorm van research- of werkgroepen, maar ook via blogs of een forum op het internet.

¶ *'We ondersteunen artistieke praktijken. We doen dat inhoudelijk-artistiek, door een context te creëren en door een opstelling van technologische basistools, die door anderen gehanteerd kunnen worden. Je creëert op die manier een context van mensen waarbinnen een wisselwerking ontstaat. Iedereen brengt iets binnen.'* (Stefaan DeCostere – CARGO)

OnLine speelt hierin een aparte rol. Het ontwikkelde een archiverend en documenterend internetplatform om het veld van de beeldende kunsten in kaart te brengen. Deze kostenloze databank staat kunstenaars en organisaties toe om zelf materiaal te posten en te beheren.

¶ *'OnLine beschikt op dit moment over acht tools voor het ganse veld van de beeldende kunst. In het centrum van deze tools staat de steeds groeiende KUNST databank die dankzij een zeer transparante en uitgekende structuur zo flexibel en evolutief mogelijk tracht te zijn. Elk van deze tools ontstaat vanuit een langetermijnvisie en een commitment ten opzichte van de reële noden van de sector.'* (Jan Mast en Lieve Laporte, OnLine)

